

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. 8 706 68 176, 8 706 68 169, faks. 8 706 64 209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikia svarstyti Lietuvos Respublikos darbo kodekso 30, 58, 144, 221, 223, 225, 226 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 226¹ straipsniu įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 1) ir Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas Nr. 2) (toliau kartu – Projektai).

Projekto Nr. 1 tikslas – iš dalies įgyvendinti Tarptautinės darbo organizacijos konvenciją dėl smurto ir priekabiavimo darbo pasaulyje panaikinimo Nr. 190 (toliau – Konvencija), taip pat panaikinti Lietuvos Respublikos darbo kodekso 144 straipsnio 8 dalies nuostatas dėl kompensacijų darbuotojams, kurių darbas yra kilnojamojo pobūdžio arba atliekamas lauko sąlygomis, arba susijęs su kelionėmis ar važiavimu, mokėjimo, kai yra kompensuojamos su tuo susijusios padidėjusios išlaidos už faktiškai dirbtą darbo laiką, prieš tai numčius pereinamąjį laikotarpį ir sumažinus tokių kompensacijų dydį.

Be to, Projektu Nr. 1 siekiama tobulinti ir efektyvinti darbo ginčų komisijų (toliau – DGK) veiklą, atsižvelgiant į DGK sėkmingai vykdomą sklandų darbo ginčų nagrinėjimą nuotoliniu būdu, numatant galimybę šalims, liudytojams darbo ginčo nagrinėjime dalyvauti nuotoliniu būdu ir nesant šalyje paskelbtos ekstremaliosios situacijos, karantino.

Kalbant apie Projekto Nr. 1 nuostatas, susijusias su smurto ir priekabiavimo darbe draudimu, svarbu pažymėti, kad Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2021 m. birželio 1 d. įsakymu Nr. A1-407 „Dėl darbo grupės sudarymo“ buvo sudaryta darbo grupė, kuriai buvo pavesta parengti Lietuvos Respublikos darbo kodekso pakeitimo projektą, siekiant apibrėžti psichologinį smurtą (mobingą) darbe ir tobulinti teisinį psichologinio smurto (mobingo) darbe kontrolės ir prevencijos reglamentavimą. 2021 m. rugsėjo 23 d. įvykusiame šios darbo grupės posėdyje buvo nutarta papildyti Darbo kodeksą nuostatomis dėl bet kokio smurto ir priekabiavimo, kaip įpareigoja Konvencija, t. y. ne tik dėl psichologinio smurto (mobingo), ir teikti svarstyti Lietuvos Respublikos darbo kodekso 30 ir 58 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Lietuvos Respublikos trišalei tarybai.

Projekto Nr. 1 nuostatos, susijusios su smurto ir priekabiavimo darbe draudimu, buvo svarstytos Darbo santykių komisijos prie Lietuvos Respublikos trišalės tarybos 2021 m. lapkričio 16 d. posėdyje ir nutarta: 1) siūlyti rengėjams pakoreguoti Lietuvos Respublikos darbo kodekso 30 ir 58 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą pagal Darbo santykių komisijoje pateiktus pasiūlymus; 2) grįžti prie Lietuvos Respublikos darbo kodekso 30 ir 58 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto svarstymo Darbo santykių komisijoje, projekto rengėjams baigus jį derinti su socialiniais partneriais ir suinteresuotomis institucijomis.

Projektu Nr. 2 siekiama panaikinti nuostatą, pagal kurią valstybinio socialinio draudimo įmokos neskaičiuojamos nuo darbuotojams, kurių darbas atliekamas lauko sąlygomis arba yra kilnojamojo pobūdžio, mokamų išlaidų kompensacijų.

Projektais įgyvendinamas Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“ (toliau – Planas), 3.4.5 papunktyje nurodytas veiksmas (įtvirtinti Konvencijos nuostatas) ir 10.1.4 papunktyje nurodytas veiksmas (parengti ir priimti teisės aktus, nustatančius specialiųjų apmokestinimo sąlygų, kurios iškreipia apmokestinimo teisingumą, atsisakymą).

2022 m. sausio 20 d. Europos Sąjungos Tarybos Teisės tarnyba pateikė išaiškinimą, kuris buvo pristatytas ir dėl kurio buvo diskutuota Europos Sąjungos Tarybos Socialinių klausimų darbo grupėje 2022 m. vasario 1 d.: Konvencijai taikoma bendra, neišimtinė Europos Sąjungos (toliau – ES) kompetencija, todėl Europos Sąjungos Taryba gali nuspręsti, ar pasinaudoti ir kokia apimtimi galima pasinaudoti ES kompetencija. Lietuva laukia sprendimo, kuris Konvencijos ratifikavimo būdas bus pasirinktas ES lygiu iš šių teisiškai galimų būdų: 1) susitarimas tik ES lygiu, kai visos valstybės narės ratifikuoja Konvenciją ES labui; 2) mišrus susitarimas, visoms valstybėms narėms ratifikuojant Konvenciją iš dalies pagal ES interesus, kiek tai susiję su ES kompetencija, ir iš dalies pagal savo nacionalinę kompetenciją; 3) ratifikavimas nesinaudojant ES kompetencija, kai valstybės narės nusprendžia, ar Konvencijos ratifikavimas yra jų nacionalinė kompetencija. Nuo sprendimo priėmimo datos ir pobūdžio priklausys tolesnės Konvencijos ratifikavimo procedūros Lietuvoje. Todėl bus keičiamas Plano 3.4.5 papunktyje nurodytas veiksmo (įtvirtinti Konvencijos nuostatas) įgyvendinimo terminas į 2023 m. IV ketvirtį. Nors kol kas Lietuva negali priimti visų įsipareigojimų, kylančių iš šios Konvencijos, dalį Konvencijos nuostatų perkelti į nacionalinę teisę galima, nes šiuo metu taikomos Darbo kodekso 30 straipsnio nuostatos nėra pakankamos.

Projektui Nr. 1 ir Projektui Nr. 2 įgyvendinti papildomų lėšų iš valstybės ir (ar) savivaldybių biudžetų nereikės, jų bus sutaupyta.

Konkrečios Projektuose nustatytos teisinio reguliavimo priemonės apibūdintos ir jas pagrindžiantys argumentai nurodyti Projektų aiškinamajame rašte.

Projektai buvo teikti išvadoms gauti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Lietuvos Respublikos valstybinei darbo inspekcijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinė darbo inspekcija), Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Higienos institutui, Lietuvos lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai, Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje atstovaujančioms įstaigoms bei organizacijoms: Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijai, Lietuvos profesinei sąjungai „Solidarumas“, Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinei sąjungai, Lietuvos profesinei sąjungai „Sandrauga“, Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijai, asociacijai „Investuotojų forumas“, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, Lietuvos verslo konfederacijai, Lietuvos darbdavių konfederacijai, Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmams, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmams.

Projektai patikslinti įvertinus Finansų ministerijos, Teisingumo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos, Valstybinės darbo inspekcijos, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos, Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“, Lietuvos verslo konfederacijos pastabas. Gautos Santaros klinikų gydytojų profesinės sąjungos pirmininkės, Lietuvos medikų sąjungos valdybos narės Gabijos Tomkutės ir Ginčų komisijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pirmininko Arvydo Akstinavičiaus pastabos. Dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, teikiama derinimo pažyma.

Projektus parengė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės skyriaus vyresnioji patarėja Jelena Polijančuk (tel. +370 685 10 369,

el. p. Jelena.Polijancuk@socmin.lt), vyresnioji patarėja Rūta Juršaitė (tel. +370 685 59 765,
el. p. Ruta.Jursaitė@socmin.lt) ir patarėja Irena Mickevičiūtė (+370 658 60 767,
el. p. Irena.Mickeviciute@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl Projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektas, 1 lapas.
2. Projektai ir jų lyginamieji variantai, 10 lapų.
3. Projektų aiškinamasis raštas, 11 lapų.
4. Projekto Nr. 1 antikorupcinio vertinimo pažyma, 7 lapai.
5. Derinimo pažyma, 21 lapas.
6. Suinteresuotų institucijų ir organizacijų pastabos, 34 lapai.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė

Monika Navickienė

Jelena Polijančuk, tel. 8 685 10 369, el. p. Jelena.Polijancuk@socmin.lt
Rūta Juršaitė, tel. 8 658 59 765, el. p. Ruta.Jursaitė@socmin.lt
Irena Mickevičiūtė, tel. 8 658 60 767, el. p. Irena.Mickeviciute@socmin.lt